

OBCY W DOMU. WOKÓŁ MARCA '68 **– wystawa w Muzeum POLIN**

Kto ci powiedział, że wolno się przyzwyczajać?
Kto ci powiedział, że cokolwiek jest na zawsze?
Czy nikt ci nie powiedział, że nie będziesz nigdy
w świecie
czuł się jak u siebie w domu?

Stanisław Barańczak, *Jeżeli porcelana to wyłącznie taka*

9 marca - 24 września 2018

W 50. rocznicę antysemickiej kampanii propagandowej 1968 roku w Muzeum POLIN zostanie otwarta wystawa „Obcy w domu. Wokół Marca '68”. Opowiada ona o przyczynach, przebiegu i dalekosiężnych konsekwencjach wydarzeń, które zmusiły do wyjazdu z Polski 13 tysięcy osób uznanych za „obce”. Nawiązując do wydarzeń marcowych wystawa pomoże zastanowić się nad wciąż aktualnymi problemami – przymusową emigracją i związanym z nią poczuciem obcości, utratą domu, bliskich i odcięciem od korzeni.

W marcu 1968 r. protesty studentów przeciw polityce władz komunistycznych przerodziły się w masowy bunt młodzieży. Odpowiedź reżimu stanowiły brutalne represje i antysemicka kampania propagandowa połączona z czystką w aparacie władzy. Skutkiem Marca '68 była pacyfikacja życia intelektualnego i wymuszona emigracja.

Wystawa „Obcy w domu. Wokół Marca '68” będzie miała charakter historycznej opowieści. Pokaże najważniejsze wydarzenia społeczno-polityczne lat 60. ubiegłego wieku, wyjaśniając przyczyny i przebieg kampanii antysemickiej, której kulminacją było wyrzucenie z kraju ok. 13 tysięcy Polaków pochodzenia żydowskiego. Tytuł ekspozycji odnosi do poczucia bezpieczeństwa i przynależności związanych z domem, a także do szoku, gdy to poczucie zostaje człowiekowi odebrane.

Część wystawy poświęcona emigracji marcowej będzie zbudowana wokół metaforycznej instalacji nawiązującej do dawnego wyglądu warszawskiego Dworca Gdańskiego, z którego w 1968 roku wyjeżdżały pociągi wypełnione podróżnymi z biletami w jedną stronę. W szklanej hali dworca, symbolicznej przestrzeni pożegnań z Polską, posłuchamy historii tych, którzy wyjechali

i tych, którzy pozostali w Polsce. Nad zwiedzającymi będzie górował neon – projekt artystyczny kuratorki wystawy, Natalii Romik i Sebastiana Kucharuka. To litery „WAR” wyjęte z oryginalnego neonu z Dworca Gdańskiego prezentowane w formie umyślnie rozpadającego się napisu „Warszawa Gdańska”. Kolejne sekcje wystawy opowiedzą o życiu uchodźców po wyjeździe z Polski.

Obok materiałów historycznych o nastrojach i doświadczenia tzw. pokolenia marca opowiedzą także liczne dzieła artystyczne. Zobaczymy m.in. słynny linoryt Leszka Sobockiego, „Otarci”, z cyklu „Marzec ’68”, czy prace Macieja Bieniasza i Erny Rosenstein „Czas pogardy”, ukazujące powidoki marcowych wydarzeń. Na wystawie zostanie również zaprezentowana praca Krzysztofa Wodiczko, ukazująca symboliczną projekcję na pomniku Adama Mickiewicza.

Jednym z filarów wystawy będą relacje świadków historii – pełne emocji, ale i refleksji. *Naszym zamierzeniem jest uniwersalizacja doświadczeń wyjeżdżających po Marcu poprzez pokazanie ich aktualności w nowych, współczesnych kontekstach* – mówią kuratorki wystawy, Natalia Romik (Kolektyw SENNA) i Justyna Koszarska-Szulc (Muzeum POLIN). *Doświadczenia te mają nakłonić do pogłębionej refleksji nad sensem wydarzeń Marca ’68. Refleksja widzów stanie się integralną częścią wystawy, rodzajem „żywego wkładu” w ekspozycję. Rzetelna narracja historyczna w połączeniu z nowoczesnymi formami wystawienniczymi to nasza recepta na skuteczną edukację na temat wydarzeń Marca ’68* – tłumaczą Romik i Koszarska-Szulc.

Wystawa zajmie się też tematem walk frakcyjnych w partii komunistycznej, które poskutkowały m.in. dwoma przemówieniami I sekretarza Władysława Gomułki o jawnie antysemitkiej treści. Zmasowana kampania antyżydowska wyzwoliła w polskim społeczeństwie falę antysemityzmu, którego świadectwa (nagrania telewizyjne, publikacje prasowe i książkowe, także beletrystyka) zostaną pokazane na wystawie. Ostatnia część ekspozycji poświęcona zostanie refleksji nad współczesnym dziedzictwem Marca, czyli m.in. nad obecnością języka rodem z propagandy marcowej w dzisiejszej publicystyce, internecie, mediach.

W górnej sali wystawy powstanie Archiwum Marca, w którym zostaną pokazane pamiątki, zdjęcia i dokumenty związane z pożegnaniami i wyjazdami z Polski. Listy, fotografie, pamiętniki, dokumenty związane z utratą pracy, emigracją, czy przedmioty codziennego użytku zabrane w drogę lub zostawione przyjaciółom w Polsce, stały się unikatowymi nośnikami pamięci dla przyszłych pokoleń.

Wystawa „Obcy w domu. Wokół Marca ’68” to wydarzenie w ramach rozbudowanego programu o tym samym tytule zorganizowanego przez Muzeum POLIN. Składa się z organizowanych od początku roku 2017 wydarzeń publicznych, zajęć dla szkół i prac związanych ze zbiorami muzealiów. Przebieg programu można śledzić na www.polin.pl.

Ekspozycja „Obcy w domu. Wokół Marca ’68” została opracowana przez kuratorki Natalię Romik (Kolektyw SENNA) i Justynę Koszarską-Szulc (Muzeum POLIN), a zaprojektowana przez Kolektyw SENNA. Będzie udostępniana w Muzeum POLIN w Warszawie od 9 marca do 24 września 2018 roku.

Mecenasem wystawy jest Europejski Komitet Wspierania Muzeum POLIN. Współorganizatorem jest Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce.

„Ta wielowątkowa opowieść o wydarzeniach jednego z kluczowych polskich miesięcy ostatnich 70 lat nie zawęży się do historycznej narracji o buntach studenckich, walce o demokratyzację ustroju Polski Ludowej czy wygnaniu z Polski resztek Żydów, którzy zbudowali tu nowe życie po ocaleniu z Zagłady. Zbudowana na stelażu rzetelnie przedstawionej historii polskiego Marca '68, *Obcy w domu* to wystawa o uniwersalnym lęku egzystencjalnym związanym z utratą poczucia bezpieczeństwa. Jest to opowieść o stygmatyzacji, wykorzenieniu i uchodźstwie, których po Marcu doświadczyło około 13 tysięcy polskich Żydów wygnanych z ojczyzny, wyrzuconych z własnego domu. Istotne z naszego punktu widzenia było podkreślenie relacji między domownikami: Polakami i Żydami, z których ci ostatni na ogół postrzegali siebie jako Polaków. Rozpętana w 1968 roku antysemicka nagonka uczyniła z nich niechcianych domowników, którzy na ogół w pośpiechu musieli opuszczać kraj”

– w publikacji towarzyszącej wystawie piszą jej kuratorki, Natalia Romik i Justyna Koszarska-Szulc.

Materiały graficzne i zdjęcia: www.polin.pl/wystawa-obcy-w-domu-materialy-prasowe

O B C Y
D O M U
W
WOKÓŁ MARCA '68

MECENAS

WSPÓŁORGANIZATOR

STOWARZYSZENIE
ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY W POLSCE

PATRONAT HONOROWY PREZYDENTA
MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY

WSPARCIE

WILLIAM K. BOWES, JR.
FOUNDATION

NEUBAUER FAMILY FOUNDATION

PARTNER INSTYTUCJONALNY

David Goldman i Debbie Bisno oraz Fellowships at Auschwitz for the Study of Professional Ethics
/ Marek i Agnieszka Nowakowscy / Andrzej i Małgorzata Rojek / Jerry Wartski z rodziną / Paul Goldner i Sandy Soifer

Sills Family Foundation

PATRONI MEDIALNI

Kontakt dla prasy:

Marta Dziewulska

Biuro Prasowe

Muzeum POLIN

mdziewulska@polin.pl

+48 604 464 675